

ВІДДІЛ ОСВІТИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник відділу освіти

Мелітопольської РДА ЗО


Т.М. Безбородих

Навчальна програма з позашкільної освіти
оздоровчого напрямку
«Юні медики»

Укладач:

Лисенко Юлія Петрівна,

керівник гуртка Будинку дитячої
та юнацької творчості

Мелітопольської районної ради
Запорізької області

Укладач:

Осіпенко Наталія Вадимівна – керівник гуртка Будинку дитячої та юнацької творчості Мелітопольської районної ради Запорізької області.

Рецензент:

Тарарухіна А.Є. – вчитель трудового навчання Костянтинівського ліцею «Ерудит», спеціаліст вищої категорії, «старший учитель»

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради Будинку дитячої
та юнацької творчості
Мелітопольської районної ради
Запорізької області



09.04.2015 № 2

ПОГОДЖЕНО

Голова
науково-методичної ради
відділу освіти Мелітопольської
районної державної адміністрації
Запорізької області

Машинська М. Є. Карташова

24.03.2015 № 1

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Медицина — наука про методи лікування людини та збереження її здоров'я. Професія лікаря є однією з найпрестижніших на сьогоднішній день. Ознайомлення гуртківців зі спеціальностями лікаря, медсестри, санітара, а також із медичними і фізіологічними дослідженнями дасть їм можливість краще розуміти біологію людини, медицину та свідомо поставитися до вибору майбутньої професії та допоможе при вступі до ВУЗу.

Навчальна програма «Юні медики» розроблена на основі програми «Школа радості й здоров'я» (автор Маринич В.Л.), схваленої Комісією з позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 18.12.2013, лист ІТЗО від 29.01.2014 № 14.1/12-Г-67), з урахуванням Методичних рекомендацій щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти (лист ІТЗО № 14.1/10-1685 від 05.06.13 року).

Програма гуртка «Юні медики» передбачає висвітлення основних напрямків діяльності вчених-медиків І.М. Сеченова, М. І. Пирогова, І.П. Павлова, опрацювання їх дослідів; вивчення основних захворювань, їх профілактики та лікування.

Програма гуртка юних медиків розрахована на три роки навчання творчих учнівських об'єднань початкового та основного рівнів. До гурткової роботи залучаються учні середнього та старшого шкільного віку.

1-й рік – початковий рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень;

2-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень;

3-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень.

Метою навчальної програми є:

- ознайомлення вихованців гуртка з предметом досліджень медицини, її теоретичними та прикладними завданнями;

- формування розуміння необхідності збереження та зміцнення здоров'я;

- виховання правильних поглядів на залежність здоров'я людини від екологічних факторів;

- розвиток здатності особистості до виробничої та дослідницької діяльності в умовах початкової спеціалізованої підготовки.

Навчальна мета:

- формування наукового світогляду, поглиблення знань з біології людини, медицини;

- мотивування здорового способу життя.

Розвивальна мета:

- розвиток інтересу до медицини;

- формування навичок наукового спостереження,

- розвиток логічного мислення;
- синтезування міжпредметних знань, умінь, навичок;
- професійна орієнтація та допрофесійна підготовка учнів за медичними спеціальностями; оволодіння учнем різноманітними системами розумових дій;
- розвиток мислення теоретичного типу і навичок самоконтролю, які ґрунтуються на ньому,
- формування пізнавальної і соціально-трудової активності, відповідальності.

Виховна мета:

- виховання гуманного та милосердного ставлення до хворих, інвалідів;
- формування свідомого ставлення до власного здоров'я.

Основні завдання:

- забезпечити засвоєння вихованцями системи знань про особливості будови і функції клітини, основних тканин, органів, систем органів, організму;
- сформувати основи медичної етики,
- розвинути екологічне мислення.

Форми занять: лекція, відео-лекторій, екскурсії.

Методи занять: методи проблемного діалогу — дискусії, дебати, прес-конференції; практичні методи — лабораторні роботи, практикуми, експерименти.

Засоби контролю за досягненнями вихованців:

Перевірка знань і вмінь вихованців 1-ого року навчання відбувається методом аудиту, виконання тестових завдань — на занятті; в кінці розділу передбачається написання рефератів, співбесіда, перевіряється засвоєння практичних навичок та якості виконання практичних робіт.

Перевірка знань, умінь вихованців 2-ого та 3-го років навчання здійснюється на занятті — методом бесіди, тестування; в кінці розділу — методом співбесіди, перевірки засвоєння практичних навичок, перевірки виконання практичних робіт; комп'ютерного тестування.

Загальними принципами організації навчально-виховного процесу є: синтез розумової і практичної діяльності, індивідуальний підхід, послідовність і поступовість викладання матеріалу.

Керівник гуртка повинен цілеспрямовано поєднувати екологічну освіту з вихованням у юних медиків правильних поглядів на взаємозалежність здоров'я людини з природними факторами, сприяти виробленню у них екологічного мислення, свідомості та екологічної моралі. Сприяти виробленню в членів гуртка основ медичної морелі — гуманізму, дотримування професійної стики та деонтології, властивих медичним працівникам.

У процесі роботи гуртка рекомендується будувати заняття так, щоб теорія гармонійно поєднувалася з практичними роботами, при проведенні яких необхідно враховувати, що рівень методик має бути сучасним і доступним для розуміння.

У ході реалізації навчальної програми вихованці гуртка можуть брати участь у наукових конференціях, біологічних олімпіадах, роботі наукових товариств.

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО – ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1	Вступне заняття	2	-	2
2	Історія медицини. Організація та екологічні проблеми охорони здоров'я в Україні.	2	-	2
3	Організм як цілісна система.	2	2	4
4	Тканини організму.	2	2	4
5	Опорно-руховий апарат.	2	4	6
6	Надання долікарської медичної допомоги при переломах кісток, вивихах, розтягнення сухожиль.	2	4	6
7	Анатомія і фізіологія органів кровообігу.	4	4	8
8	Кров.	4	6	10
9	Надання першої допомоги при кровотечі.	4	6	10
10	Органи дихання.	4	6	10
11	Анатомія і фізіологія органів травлення.	4	6	10
12	Підсумкові заняття та масові заходи.	2	-	2
	Разом	32	40	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка. Правила поведінки під час занять, під час екскурсій, техніка безпеки. Медицина — наука про метода лікування

людини та збереження її здоров'я.

2. Історія медицини. Організаційні та екологічні проблеми охорони здоров'я в Україні. (2 год.)

Теоретична частина. Медицина від античних часів до наших днів (Гіппократ, Гарвей, Амбруаз Паре, І.М. Сеченов, І.П.Павлов, І.І.Мечников, М.І.Пирогов, С.П.Боткін, В.П.Філатов, О.О.Вишневський, М.М. Бурденко, М.І.Амосов та ін.)

Екологічні проблеми, мета і принципи охорони здоров'я в Україні. Пропаганда здорового способу життя в умовах небезпечних екологічних ситуацій. Інформованість населення України з питань здоров'я.

3. Організм як цілісна система (4 год.).

Теоретична частина. Поняття про норму і патологію.

Патологія — наука, що вивчає хвороби, їх суть і закономірності розвитку. Людський організм — самостійно існуюча одиниця органічного світу. Зв'язок організму з навколишнім середовищем. Різноманітність форм взаємодії організму з навколишнім середовищем. Загартування. Вплив природних факторів на здоров'я людини.

Санітарно-курортне лікування в Україні. Гомеостаз. Народна медицина і нетрадиційні методи лікування.

Практична частина. Розгляд під мікроскопом нормальних і патологічних мазків крові людини. Демонстрування фільмів.

4. Тканини організму (4 год.)

Теоретична частина. Тканина як єдина жива система. Типи тканин (епітеліальна, сполучна, м'язова, нервова), їх характеристика і класифікація. Правила техніки безпеки під час роботи в лабораторії.

Практична частина. Знайомство з будовою мікроскопа. Правила роботи з мікроскопом. Приготування тимчасових гістологічних препаратів. Розгляд препаратів різних видів тканин. Приготування постійних гістологічних препаратів.

5. Опорно-руховий апарат (6 год.)

Теоретична частина. Скелет людини, його функції. Будова і форма кісток. Сполучення кісток. Скелет голови. Скелет тулуба. Скелет кінцівок. Вплив фізичних вправ на розвиток постави. М'язи, їх фізіологічна характеристика. Функції м'язової тканини. Групи м'язів. Робота м'язів.

Практична частина. Спостереження за явищем м'язової втоми. Робота м'язів при різних навантаженнях. Виявлення умов, що забезпечують кращий результат роботи і меншу втому м'язів пальця руки (дослід Сеченова).

6. Надання долікарської медичної допомоги при переломах кісток, вивихах, розтягненнях сухожиль (6 год.)

Теоретична частина. Загальне поняття про травму. Види травм: механічна травма, садно, синець.

Переломи кісток: травматичні і патологічні. Відкриті та закриті переломи. Виявлення переломів. Нові методи лікування переломів.

Роль лікувальної гімнастики Вивихи. Причини вивихів. Виявлення вивихів. Частковий вивих. Розтягнення сухожиль Надання першої допомоги. Правила накладання пов'язок, шин. Аптечка першої допомоги.

Практична частина. Розгляд рентгенограм з різними переломами кісток. Накладання пов'язок (спіральна (колосоподібна), у вигляді хустинки, шапочка Гіппократа та ін.), накладання шин. Імобілізація при різних видах переломів за допомогою підручних засобів. Перегляд навчальних відеофільмів з надання першої допомоги при травмах.

7. Анатомія і фізіологія органів кровообігу (8 год.)

Теоретична частина. Історія відкриття кровообігу. Велике і мале кола кровообігу. Значення кровообігу. Будова серця і судин. Робота серця. Механізм руху крові по судинах.

Автоматія серця. Нервово-гуморальна регуляція роботи серця. Артеріальний тиск крові. Електрокардіограма. Хвороби серця. Успіхи сучасної хірургії серця.

Лімфа і лімфообіг. Згубний вплив алкоголю і нікотину на працездатність серцевого м'яза. Роль фізичних вправ для тренування серця.

Біологічні ритми діяльності серцево-судинної системи. Перша допомога при болю в серці та гострій серцевій недостатності.

Практична частина. Вивчення будови серця. Запис серцевих скорочень у жаби. Вплив адреналіну, холіну, нікотину, алкоголю на роботу серця. Визначення кров'яного тиску людини.

Дослідження частоти пульсу в спокійному стані і при навантаженні. Розгляд під мікроскопом гістологічних препаратів з вени та артерії. Спостереження за кровообігом у плавальній перетинці жаби. Комп'ютерне дослідження діяльності серцево-судинної системи за допомогою спеціальних програм.

8. Кров (10 год.)

Теоретична частина. Функції крові. Кількість крові та її склад. Властивості плазми крові та її склад. Зсідання крові як захисна реакція організму. Гемоглобін. Вікові особливості крові. Розвиток кровотворного апарату у дітей. Властивості крові в різному віці. Імунітет та його види. Роль щеплень у боротьбі з інфекційними хворобами. Переливання крові. Групи крові. Алергія та анафілаксія. Запалення і його роль у самозахисті організму. Біологічна теорія запалення Мечникова. Регенерація. Роль нервової системи у виробленні захисних реакцій. Успіхи науки в боротьбі із заразними хворобами. Антибіотики, їх відкриття і застосування.

Практична частина. Підрахунок формених елементів крові за допомогою лічильних камер. Визначення гемоглобіну в крові людини. Визначення груп крові. Визначення швидкості осідання еритроцитів. Спостереження за явищем фагоцитозу в плавальній перетинці жаби. Реакція на біологічну сумісність різних груп крові.

9. Надання першої медичної допомоги (10 год.)

Теоретична частина. Характеристика зовнішніх і внутрішніх кровотеч. Артеріальна, венозна і капілярна кровотеча. Заходи щодо запобігання зараження ран. Індивідуальний перев'язувальний пакет. Знезараження рук і перев'язного матеріалу. Припинення кровотечі шляхом притиснення артерії пальцем, накладання тугої пов'язки. Правила накладання джгута. Перша допомога при носових кровотечах.

Внутрішня кровотеча. Шок. Перша допомога при його виникненні.

Практична частина. Накладання стискальної пов'язки. Накладання джгута.

10. Органи дихання (10 год.)

Теоретична частина. Будова органів дихання. Дихальні шляхи. Гортань – повітроносний орган і орган утворення голосу. Механізм вдиху і видиху.

Газообмін в легенях і тканинах. Спірометрія. Гігієна дихання. Боротьба із забрудненням повітря. Профілактика грипу. Простуда і нежить. Згубний вплив паління. Використання банок і гірчичників для лікування простудних захворювань.

Зупинка дихання при ураженні електричним струмом, отруєнні газами, потраплянні води в дихальні шляхи. Підготовка потерпілого до здійснення

штучного дихання. Прийоми штучного дихання. Непрямий масаж серця.

Перша допомога при гострих розладах дихання та потраплянні сторонніх тіл в дихальні шляхи.

Практична частина. Розгляд під мікроскопом гістологічних препаратів бронхів, трахеї, легень. Застосування банок та гірчичників. Прийоми штучного дихання. Визначення типу дихання. Аналіз повітря в приміщенні до і після занять.

11. Анатомія і фізіологія органів травлення (10 год.)

Теоретична частина. Значення травлення. Роль І. П. Павлова в розвитку вчення про травлення.

Будова органів травлення. Зуби. Типи зубів. Будова зуба. Смакові сосочки язика. Глотка, страво-шлунок.

Тонкий і товстий кишечник. Печінка, її роль у травленні. Дія жовчі на живлення в порожнині рота, шлунку, тонкому і товстому кишечнику.

Перетравлювання білка шлунковим соком. Механізм всмоктування білків, жирів, вуглеводів.

Харчові отруєння. Перші ознаки харчового отруєння. Отруєння препаратами побутової хімії, рослинами, ягодами, грибами. Надання долікарської медичної допомоги при отруєннях. Режим харчування.

Перша допомога при потраплянні сторонніх тіл у стравохід.

Практична робота. Розгляд під мікроскопом гістологічних препаратів сосочків язика. Розгляд рентгенівських знімків шлунка, тонкого і товстого кишечника. Визначення активності ферменту амілази в слині людини.

12. Підсумкове заняття, масові заходи (2 год.)

Написання рефератів, виготовлення наочних посібників.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО – ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
1	Вступне заняття	2	-	2
2	Проблеми екології в медицині. Обмін речовин. Вітаміни. Ферменти	2	-	2
3	Органи виділення. Шкіра.	2	4	6
4	Ендокринна система	2	4	6
5	Нервова система.	2	4	6
6	Анатомія і фізіологія аналізаторів	2	2	4
7	Біль-захисна реакція організму	4	2	6
8	Асептика і антисептика	4	4	8
9	Основи операційної техніки	2	4	6
10	Форми лікарських речовин	2	2	4
11	Виписування і зберігання ліків. Способи застосування лікарських речовин.	4	2	6
12	Лікарські рослини	2	6	8
13	Цивільна оборона в Україні. Організація і тактика медичної служби цивільної оборони	4	2	6
14	Підсумкові заняття та масові заходи	-	2	2
	Разом	32	40	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка. Правила поведінки під час занять, під час екскурсій, техніка безпеки. Професія лікаря є однією з найбільш престижних на сьогоднішній день.

2. Проблеми екології в медицині. Обмін речовин. Вітаміни. Ферменти (2 год.)

Теоретична частина. Обмін речовин – одна із основних життєвих властивостей організму. Асиміляція і дисиміляція. Регуляція обміну речовин.

Білок – основа життя. Обмін білків, їх функції в організмі. Обмін вуглеводів.

Глікоген та його роль в енергетичних процесах. Обмін жирів. Жири — основний резерв енергії і джерело утворення води в організмі. Ролі, жирів у регуляції теплового балансу. Перетворення вуглеводів у жири, вплив інсуліну на цей процес.

Ожиріння. Водний і сольовий обмін. Роль води в організмі. Значення мінеральних солей для життєдіяльності організму.

Вітаміни, їх характеристика. Водо- і жиророзчинні вітаміни. Антивітаміни. Гіповітаміноз і гіпервітаміноз. Норми споживання вітамінів. Вітаміни в продуктах та способи їх збереження.

Енергетичний обмін. Ферменти та їх значення. Групи ферментів.

3. Органи виділення. Шкіра (6 год.)

Теоретична частина. Виділення продуктів розпаду. Будова нирок і їх функції. Утворення, склад і властивості сечі. Шкіра, її будова і функції. Будова волосини і нігтя. Температура тіла. Підвищення температури тіла при хворобах — захисна реакція організму. Гігієна шкіри. Догляд за шкірою. Загартовування організму. Опіки. Перша допомога при опіках. Переохолодження та обморожування. Перша допомога при відморожуванні кінцівок та переохолодженні.

Практична частина. Розгляд під мікроскопом гістологічних препаратів нирок. Розгляд під мікроскопом гістологічних препаратів шкіри.

4. Ендокринна система (6 год.)

Теоретична частина. Роль залоз внутрішньої секреції в регуляції обміну речовин. Зв'язок ендокринної системи з нервовою. Щитоподібна залоза. Гормони щитоподібної залози. Гіперфункція і гіпофункція щитоподібної залози. Будова і функції парашитовидних залоз. Підшлункова залоза. Цукровий діабет. Надниркові залози, їх будова та значення. Вилочкова залоза. Статеві залози. Регуляція гормональної діяльності статевих залоз. Фізіологічні, механічні та медикаментозні способи попередження небажаної вагітності. Епіфіз та його функції.

Практична частина. Вплив адреналіну на роботу серця жаби. Вплив адреналіну на ширину зіниці ока. Перегляд діапозитивів про ендокринні захворювання.

5. Нервова система (6 год.)

Теоретична частина. Значення нервової системи. Загальна будова нервової

системи, її поділ на центральну і периферичну. Вегетативна нервова система. Будова нервової клітини, нервового волокна. Рухові (відцентрові, еферентні), чутливі (доцентрові, аферентні) нервові волокна. Властивості нервової системи. Спинний мозок, його будова і функції. Рефлекс і рефлекторна дуга. Головний мозок, його будова і функції. Вчення І. М. Сеченова про рефлекторний характер діяльності мозку. Вчення І. П. Павлова про вищу нервову діяльність. Умовні і безумовні рефлекси. Інстинкт — складні безумовні рефлекси, на основі яких утворюються умовні. Друга сигнальна система. Типи вищої нервової діяльності. Гігієна розумової праці. Сон. Значення сну для організму. Сновидіння. Розлад сну. Гіпноз. Біоелектричні потенціали мозку. Пам'ять, типи пам'яті. Тренування пам'яті. Надання першої допомоги при втраті свідомості (непритомність, коматозний стан, судоми, колапс).

Практична робота. Розгляд під мікроскопом гістологічних препаратів нервової клітини і нервового волокна. Аналіз рефлекторної дуги, зрізів кори головного мозку. Дослідження електричної активності головного мозку — електроенцефалографія. Перегляд кінофільмів «Сон і сновидіння», «Гіпноз».

6. Анатомія і фізіологія аналізаторів (4 год.)

Теоретична частина. Вчення І. П. Павлова про аналізатори. Властивості аналізаторів. Локалізація аналізаторів у корі головного мозку. Аналізатори зору. Короткозорість і далекозорість. Відчуття кольорів. Адаптація ока. Хвороби очей та їх лікування. Роль В. П. Філатова в розробці методів лікування сліпоты. Гігієна зору. Слухова рецепція. Будова органа слуху. Внутрішнє вухо і сприйняття звуків. Тренування вестибулярного апарату. Нюхова, смакова, больова і температурна рецепція. Шкірна чутливість. Перша допомога при потраплянні сторонніх тіл у вухо і око.

Практична частина. Визначення порога чутливості до звукових подразників. Дослідження чутливості органів нюху до різної концентрації пахучих речовин.

Визначення чутливості різних ділянок язика до гіркого, солодкого, солоного.

Визначення холодних і теплових ділянок шкіри. Естезіометрія. Визначення гостроти зору.

7. Біль – захисна реакція організму (6 год.)

Теоретична частина. Біль — сигнал про небезпеку. Вплив болю на фізіологічні процеси організму. Індивідуальне сприймання болю. Підвищена і знижена больова чутливість. Емоційне сприйняття болю. Роль холоду і тепла на

больові відчуття. Значення психічного стану в процесі сприйняття болю. Знеболювання і наркоз. М. І. Пирогов — основоположник методу загального наркозу. Загальне та місцеве знеболювання. Наркоз як метод лікування. Шкідливість зловживання наркотичними препаратами.

Практична частина. Виявлення больових точок шкіри руки. Вплив холоду і тепла на больові відчуття.

8. Асептика і антисептика (8 год.)

Теоретична частина. Відкриття асептики і антисептики. Методи асептики і антисептики. Вчення про хвороботворні мікроорганізми. Взаємодія мікро- і макроорганізмів.

Практична частина. Стерилізація шприців і голок у домашніх умовах. Екскурсія до центрального стерилізаційного відділення лікувального закладу.

9. Основи операційної техніки (6 год.)

Теоретична частина. Класифікація хірургічних інструментів. Загальні та спеціальні інструменти, їх застосування. Розтини. Види розтинів. Рани. Види швів. Вузли.

Практична частина. Знайомство з хірургічними інструментами. Відпрацювання окремих елементів хірургічної техніки на муляжах. Екскурсія в лікарню і поліклініку.

10. Форми лікарських речовин (4 год.)

Теоретична частина. Тверді лікарські форми (таблетки, драже, порошки). Рідкі лікарські форми (розчини, настої, відвари, настойки, екстракти, емульсії, суспензії, мікстури). М'які лікарські форми (мазі, пасти, лініменти, супозиторії). Лікарські форми для ін'єкцій.

Практична частина. Виготовлення рідких лікарських форм. Екскурсія в аптеку.

11. Виписування і зберігання ліків. Способи застосування лікарських речовин (6 год.).

Теоретична частина. Рецепт. Виписування ліків. Зберігання ліків. Ентеральний і парентеральний шляхи введення лікарських речовин в організм. Виділення лікарських речовин. Види дії лікарських речовин. Дози лікарських речовин. Залежність дії ліків від особливостей організму. Побічна і токсична дія лікарських речовин.

Практична частина. Відпрацювання техніки парентерального введення

лікарських речовин на муляжах. Розрахунок доз лікарських речовин. Виписування ліків.

12. Лікарські рослини (8 год.)

Теоретична частина. Значення лікарських рослин для медицини. Народна медицина, її зв'язок з науковою медициною. Правила збору лікарських рослин. Охорона рідкісних лікарських рослин і відновлення ділянок їх поширення в природі. Вирощування лікарських рослин на шкільних навчально-дослідних ділянках. Економічне стимулювання раціонального природокористування.

Практична частина. Виготовлення гербарію лікарських рослин. Збір лікарської сировини.

13. Цивільна оборона в Україні. Організація і тактика медичної служби цивільної оборони (6 год.)

Теоретична частина. Цивільна оборона, її мета і завдання. Принципи організації медичної служби цивільної оборони. Санітарно-гігієнічні і протиепідемічні заходи у вогнищах масового зараження. Перша медична допомога, її організація. Спеціалізована медична допомога.

Практична частина. Вивчення та застосування індивідуальних засобів захисту від зброї масового знищення. Вивчення та застосування колективних засобів захисту від зброї масового знищення.

14. Підсумкові заняття, масові заходи (2 год.).

Експериментальні роботи з вивчення впливу адреналіну та ацетилхоліну на роботу серця, вироблення та гальмування умовних рефлексів у різних груп тварин. Вивчення впливу шуму на здоров'я людини. Написання рефератів та виготовлення наочних посібників. Проведення санітарно-гігієнічних бесід, вечорів.

Основний рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		Теоретичні	Практичні	Усього
1	Вступне заняття	2	-	2
2	Типи лікувальних закладів , медична документація.	8	2	10
3	Особиста гігієна та харчування хворого.	4	6	10
4	Температура тіла її вимірювання	6	2	8
5	Догляд за хворим із захворюваннями органів дихання .	4	4	8
6	Догляд за хворими з порушеннями функції серцево-судинної системи.	2	4	6
7	Догляд за хворими з порушеннями функцій органів травлення	4	-	4
8.	Догляд за хворими із захворюваннями нирок і сечовивідних шляхів .	6	4	10
9.	Робота відділення інтенсивної терапії.	4	2	6
10	Практична робота в лікарні з догляду за хворими .	-	4	4
11	Підсумкові заняття та масові заходи .	-	4	4
	Разом	26	46	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка. Правила поведінки під час занять, під час екскурсій, техніка безпеки. Професія лікар – це не та область, в яку приходять заради грошей. По-справжньому успішним фахівцем стане лише той, кому доставляє непідробне задоволення допомагати оточуючим.

2. Типи лікувальних закладів. Медична документація (10 год.)

Теоретична частина. Основні типи лікувальних закладів (амбулаторії,

поліклініки, диспансери, консультації, медико-санітарні частини, станції швидкої допомоги, лікарні). Відділення лікарні Види медичної документації. Здавання і приймання чергування. Приймальне відділення лікарні. Робота медичної сестри приймального відділення.

Практична частина. Екскурсія до приймального відділення лікарні, в амбулаторію, на станцію швидкої допомоги.

3. Особиста гігієна та харчування хворого (10 год.)

Теоретична частина. Ліжко хворого. Зміна постільної і натільної білизни. Догляд за шкірою і профілактика пролежнів. Догляд за ротовою порожниною, очима, вухами, носом, волоссям. Харчування хворого. Дієтотерапія. Штучне харчування.

Практична частина. Зміна постільної та натільної білизни. Транспортування хворих.

4. Температура тіла та її вимірювання (8 год.)

Теоретична частина. Вимірювання температури тіла. Температурний аркуш. Зберігання термометрів. Гарячка — захисно-приспосувальна реакція організму на дію шкідливих чинників. Догляд за хворими з високою температурою.

Практична частина. Вимірювання температури тіла хворого. Ведення температурних аркушів.

5. Догляд за хворими із захворюваннями органів дихання (8 год.)

Теоретична частина. Загальні ознаки захворювання органів дихання. Оксигенотерапія. Плевральна пункція. Догляд за хворими із захворюванням органів дихання. Речовини, що впливають на органи дихання. Протикашльові та відхаркувальні засоби. Бронхолітики. Стимулятори дихання.

Практична частина. Техніка взяття мокротиння для лабораторного дослідження. Подача кисню через маску, носові катетери, кисневі подушки. Визначення життєвої ємності легень. Взяття мазка з носа. Взяття мазка із зіва.

6. Догляд за хворими з порушеннями функції серцево-судинної системи (6 год.)

Теоретична частина. Визначення пульсу, його частота, швидкість, наповнення.

Артеріальний тиск. Загальні симптоми хвороб органів кровообігу.

Гостра судинна недостатність. Непритомність. Шок.

Гостра серцева недостатність. Невідкладні заходи. Догляд за хворими із захворюваннями органів кровообігу. Речовини, що впливають на серцево-судинну систему.

Практична частина. Визначення пульсу. Техніка вимірювання артеріального тиску на плечовій артерії. Застосування гірчичників, компресів, грілок, пузирів з льодом. Водолікування (гідротерапія).

7. Догляд за хворими з порушеннями функції органів травлення (4 год.)

Теоретична частина. Основні симптоми при захворюваннях шлунково-кишкового тракту — відсутність апетиту, печія, відрижка, нудота, блювання, метеоризм.

Догляд за хворим при блювоті. Огляд порожнини рота. Зондування та промивання шлунка

Порушення кислотності лункового соку. Підготовка хворого до рентгенологічного обстеження шлунка.

Підготовка хворого до рентгенологічного обстеження жовчного міхура і жовчних шляхів. Холецистографія. Холеграфія.

Спостереження за діяльністю кишечника. Запор. Пронос.

Кишкова кровотеча. Невідкладна допомога при кишковій кровотечі.

Клізми: лікувальні (очищувальні, масляні, сифонні), гіпертонічні, живильні, краплинні, крохмальні, емульсійні.

Підготовка хворого до дослідження товстого кишечника. Іригоскопія. Загальний догляд за хворими шлунково-кишкового тракту. Засоби, що впливають на функції органів травлення.

8. Догляд за хворими із захворюваннями нирок і сечовивідних шляхів (10 год.)

Теоретична частина. Основні симптоми захворювань нирок, сечових і сечовивідних шляхів. Набряки. Розлад сечовиділення. Діурез. Взяття сечі для дослідження. Катетеризація. Підготовка хворого до рентгенологічного дослідження нирок. Догляд за хворими із захворюваннями нирок та сечовивідних шляхів.

Практична частина. Клінічне дослідження сечі. Аналіз сечі на цукор.

9. Робота відділення інтенсивної терапії (6 год.)

Теоретична частина. Особливості догляду за тяжкохворими та агонізуючими. Обладнання відділення реанімації та інтенсивної терапії. Функції медсестри (непрямий масаж серця, штучне дихання).

Практична частина: Екскурсія в лікарню для ознайомлення з роботою медсестри у відділенні реанімації.

10. Практична робота в лікарні з догляду за хворими (4 год.)

Робота проводиться у відділеннях місцевої лікарні.

11. Підсумкові заняття, масові заходи (4 год.).

Написання рефератів, виготовлення наочних посібників.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні мати уявлення про:

- екологічні проблеми охорони здоров'я в Україні;
- народну медицину і нетрадиційні методи лікування;
- медичну документацію;
- організацію медичної служби цивільної оборони;
- зв'язок організму з навколишнім середовищем;
- проблеми екології в медицині.

Вихованці мають знати:

- принцип роботи світлового та електронного мікроскопа;
- переломи кісток;
- профілактику грипу;
- перші ознаки харчового отруєння;
- способи попередження небажаної вагітності;
- основні захворювання систем організму;
- згубний вплив алкоголю і нікотину на здоров'я людини;
- застосування антибіотиків;
- наркоз як метод лікування;
- основи операційної техніки,
- форми лікарських речовин;
- значення, правила збору та вирощування лікарських рослин;
- виписування і зберігання ліків,
- роботу медичної сестри приймального відділення.

Вихованці мають вміти:

- скласти харчовий раціон;
- проводити стерилізацію шприців і голок у домашніх умовах;
- виготовляти рідкі лікарські форми;
- розраховувати дози лікарських речовин;
- вимірювати температуру тіла хворих;
- проводити транспортування хворих;
- визначати пульс;
- вимірювати артеріальний тиск;
- застосовувати гірчичники, компреси, грілки, пузирі з льодом;
- робити непрямий масаж серця, штучне дихання;

- надавати першу допомогу при: вивихах, болю в серці та гострій серцевій недостатності, носових кровотечах, отруєннях, потраплянні сторонніх тіл у стравохід, відморожуванні кінцівок та переохолодженні, втраті свідомості, потраплянні сторонніх тіл у вухо і око;
- накладати джгут, стискальну пов'язку.

ЛІТЕРАТУРА

Перелік літератури для використання педагогами:

1. Апанасенко Г.В. Сестринська справа. – К: Здоров'я, 1994. – 494 с.
2. Великорецький А.М. Перша долікарська допомога. – К.: Здоров'я, 1974. – 98 с.
3. Заликина Л.С. Общий уход за больным. – М.: Медицина, 1979. – 286 с.
4. Мазурик М.Ф., Дем'янчук В.Г. Амбулаторна хірургія. – К.: Здоров'я, 1988. – 302 с.
5. Майский В. В., Муратов В.К. Фармакология с рецептурой. – М: Медицина. 1980. – 430 с.
6. Маркосян А.А. Физиология. – М.: Медицина. 1971. – 351 с.
7. Мурашко В.Р. Учебник для подготовки младших медицинских сестер по уходу за больными. – М.: Медицина, 1979. – 542 с.

Перелік літератури для використання вихованцями:

1. Гарницкий С.П., Алкоголь, табак, наркотики и здоровье подростков. – К.: Здоровья, 1988. – 30 с.
2. Ивашин Д.С., Катана З.Ф. Лекарственные растения Украины. – К.: Урожай, 1971. – 346 с.
3. Маркосян А.А. Физиология. – М.: Медицина, 1971. – 351 с.
4. Сауляк-Савицька М.М. Анатомія людини. – К.: Рад. шк., 1976. – 32 с.